

LÆRERES LIVSDUELIGHED KRÆVER MERE LÆRDOM

Danske lærere er rundet af en national værdibaseret uddannelsestradition. Denne tradition er udfordret af en global værdi- og præstationspædagogik. Men kombinerer lærere en global præstationsorientering med national integritet, så gør de elever til livsduelige verdensborgere.

Af CLAUS HOLM,
instituttleder, DPU, Aarhus Universitet

Livsduelighed handler om at blive god (nok) til at klare sig i livet. Det er, hvad man får at vide om betydningen af adjektivet livsduelig, hvis man slår op i Supplement til Ordbog over det Danske Sprog. Det gør os ikke kloge på, hvad der mere præcist skal til for at klare sig i livet. Grundtvig gør os lidt klogere, når han i *Nordens Mythologi* fra 1832 taler om behovet for et afbalancerende og dueliggørende forhold mellem dannelse og lærdom: ”Lærdom vil især hos de egenlige Bog-Lærde (Skole-Mestrene) före paa Vildspor, hvis der ikke staaer Folke-Dannelse ligeoverfor, der nöder den til at tage det nærværende Liv og Öieblik i Betragtning, ligesom Folke-Dannelsen snart vil udarte til en overfladelig Politur, dersom *Lærdommen* ikke holder den i Aande.” Men hvilken ’normdannelse’ og ’lærdom’ har de danske lærere brug for i 2017 for at blive mere duelige – og for at bruge deres duelighed til at gøre eleverne livsduelige?

For tiden er det populære svar, at skolen, og med den lærerne, skal styrke elevernes dannelse til at indgå i et demokratisk fællesskab. Det er et meget værdibaseret, meget dansk og halvt svar. For når det gælder danske læreres livsduelighed, er der stærke indikationer på, at det faktisk ikke er deres værdier, der halter. Derimod er det lærernes ’lærdomsdimension’, der er problemet. Ikke mindst hvis man ser på lærernes egen uddannelse. Forklaringen er følgende:

Danske lærere er først og fremmest rundet af en værdi-informeret læreruddannelse. Det har været almindeligt, at sætte de lærer-studerende til at gøre rede for deres idealer og værdiforestillinger som grundlag for pædagogiske overvejelser og beslutninger. Forskningsmæssig viden om for eksempel effekten af forskellige undervisningsmetoder har ikke spillet den store rolle. Danske lærere er præget af en uddannelse, der fokuserer på nationale og personlige værdiforestillinger med rødder i seminariertraditionens stærke fokus på nationale, kultur- og værdibærende elementer. Det er ikke nok.

Professor emeritus Peter Kemps mangeårige arbejde med verdensborgeren som dannelsesideal er på en og samme gang en understregning af lærerens dannelsesopgave og en opfordring til at overskride forståelsen af dannelse som et nationalt forhold. Det omfatter også lærdomsdimensionen, der for cirka tyve år siden fik et chok, der handlede om lærernes mangel på globalt informeret lærdom.

Chokket opstod som bekendt i forlængelse af danske politikeres brug af internationale komparative undersøgelser som IEA-undersøgelserne fra starten af 1990’erne og frem og senere PISA-undersøgelserne. Resultaterne pegede på, at elevernes lærdom, målt på deres viden og færdigheder – præstationer – indenfor læsning og matematik, ikke var god nok sammenlignet med en række andre lande. I kølvandet på disse undersøgelser har skolen og læreruddannelsen været udsat for en række reformer.

Disse reformer lader sig ikke forstå inden for en national ramme, men er en del af

en global reformbevægelse optaget af at formulere standarder for sammenlignelige præstationer. Danmark har været og er stadig en del af denne globale bevægelse. Nationale test blev indført fuldt ud i 2010, og i 2013 evaluerede man brugen af dem. Resultatet var, at brug af test havde en positiv effekt på elevernes præstationer, men også at lærerne ikke anvendte resultaterne som et redskab til at udvikle deres viden om effektive undervisnings- og vurderingsmetoder. Af samme grund har man (igen og igen) forsøgt at gøre den danske læreruddannelse mere evidensinformeret. Senest ved reformen i 2013.

Formulerer man med grundtvigske termer et svar på, hvordan man forbedrer danske læreres livsduelighed, så lyder det sådan her: Det sker ved, at læreren ’nødes’ til – og videre ’nøder’ eleverne til – både lærdom og ansvarfølelse af verdensborgerlig karakter. Hvis vi på den måde styrker læreren som globalt informeret ’lærdomsinstans’ for elevernes præstationer, så får vi en rigere lærerprofession, der kombinerer præstationsorientering og national integritet. Det dur! ■

